

POSTANOWIENIE

Dnia 27 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski

w sprawie ze skargi D. G.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn.
V ACz 2/25,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 27 maja 2025 r.,

1. odrzuca skargę;

**2. nakazuje zwrócić ze Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego
w Warszawie na rzecz skarżącego kwotę 200 (dwieście) złotych
uiszczonych tytułem opłaty od skargi.**

UZASADNIENIE

D. G. (dalej: „skarżący”) dnia 12 maja 2025 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego) wniósł skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie o sygn. akt V ACz 2/25, w której domagał się stwierdzenia przewlekłości postępowania w tej sprawie, wydania sądowi rozpoznającemu sprawę zalecenia podjęcia w wyznaczonym terminie odpowiednich czynności oraz zasądzenia na rzecz skarżącego sumy pieniężnej w wysokości 3000 zł, a także zwrotu kosztów postępowania skargowego.

W uzasadnieniu skarżący wskazał, że żąda stwierdzenia przewlekłości wyłącznie postępowania odwoławczego toczącego się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie z uwagi na około dwumiesięczny brak wyznaczenia terminu posiedzenia w przedmiocie rozpoznania zażaleń stron na postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie z 3 września 2024 r. o sygn. akt VI C 1767/23 i przystąpienie do wyznaczenia terminu dopiero w dniu 26 lutego 2025 r. oraz wyznaczenie tego terminu dopiero na dzień 25 kwietnia 2025 r., a więc około 7 miesięcy od wydania orzeczenia, mimo pozostawania akt sprawy w dyspozycji Sądu Apelacyjnego w Warszawie oraz istnienia możliwości wyznaczenia terminu posiedzenia od około dwóch miesięcy (od chwili przekazania akt Sądowi Apelacyjnemu przez Sąd Okręgowy w Warszawie), co ze względu na charakter sprawy prowadzi w ocenie skarżącego do nieuzasadnionej zwłoki.

Ponadto skarżący wskazał na brak podejmowania jakichkolwiek decyzji merytorycznych lub czynności prowadzących do rozpoznania sprawy, odnośnie złożonej przez niego apelacji z 28 października 2024 r. na orzeczenie zawarte w pkt. 3 Postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie z 3 września 2024 r., przez okres ponad 4 miesięcy od jej wpływu bezpośrednio do Sądu Apelacyjnego, do dnia wydania zarządzenia Zastępcy Przewodniczącego V Wydziału Cywilnego o zastosowaniu instytucji z art. 394³ k.p.c. W ocenie skarżącego okolicznością świadczącą o przewlekłości przedmiotowego postępowania jest również wydanie, w odpowiedzi na jego wniosek z 29 stycznia 2025 r. o podjęcie czynności w sprawie i nadanie biegu apelacji, zarządzenia o potraktowaniu apelacji jako drugiego zażalenia na Postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie z 3 września 2024 r. i nienadawaniu jej biegu, jako zażaleniu wniesionemu dla zwłoki. Zdaniem skarżącego taka decyzja skutkuje dalszym przewlekaniem w nadaniu apelacji biegu, ponieważ wskazane zarządzenie jest bezzasadne i ma jedynie usprawiedliwiać brak podejmowania czynności przez Sąd przez ponad 4 miesiące.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz.

1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Natomiast w myśl art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie.

Przepisy ustawy o skardze na przewlekłość nie przewidują możliwości wniesienia tej skargi w postępowaniu wpadkowym. W orzecznictwie Sądu Najwyższego od dawna dominuje pogląd, że przez „tok postępowania w sprawie” w znaczeniu przyjętym w art. 2 ust. 1 i art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, należy rozumieć „postępowanie co do istoty sprawy” a nie postępowanie zażaleniowe jako incydentalne (uboczne), którego bieg nie powoduje „przejścia” rozpoznania istoty sprawy do sądu wyższej instancji (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 15 listopada 2012 r., KSP 15/12; 24 września 2014 r., III SPP 206/14; 13 listopada 2014 r., III SPP 227/14; 16 czerwca 2015 r., III SPP 12/15; 10 stycznia 2017 r., III SPP 65/16; 18 czerwca 2021 r., I NSP 39/21; 6 września 2023 r., I NSP 10/23, 6 listopada 2024 r., I NSP 377/24).

Przenosząc powyższe na grunt rozpoznawanej sprawy, Sąd Najwyższy ustalił, że skarżący domaga się stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie z zażalenia na postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie o udzielenie zabezpieczenia i ograniczeniu władzy rodzicielskiej. W takim stanie rzeczy nie ulega wątpliwości, że postępowanie w przedmiocie zażalenia na postanowienie ma charakter incydentalny i z tej racji nie jest objęte ustawą o skardze na przewlekłość, zaś wniesiona skarga podlega odrzuceniu jako niedopuszczalna.

Ponadto nie znajdują dostatecznego uzasadnienia podnoszone przez skarżącego wątpliwości, co do charakteru merytorycznej oceny podejmowanych przez Sąd Apelacyjny w Warszawie decyzji, w której Sąd uznał m.in., że pismo zatytułowane „apelacja” jest w istocie kolejnym zażaleniem. Podkreślenia bowiem

wymaga, że w sprawie wywołanej skargą na przewlekłość sąd rozpoznający skargę nie jest uprawniony do merytorycznej oceny poprawności decyzji podejmowanych w postępowaniu, jeżeli ocena ta musiałaby przesądzić o sposobie rozstrzygnięcia sprawy objętej skargą (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 sierpnia 2007 r., III SPP 33/07; z 14 września 2007 r., III SPP 35/07). Należy zatem podkreślić, że kognicja sądu rozpoznającego skargę na przewlekłość postępowania jest ograniczona, ponieważ w incydentalnym postępowaniu ze skargi nie rozpoznaje się sprawy rozstrzyganej w postępowaniu głównym. Sąd rozpoznający skargę nie jest *quasi* sądem rewizyjnym czy apelacyjnym, który wnikałby w meritum sprawy, nie zajmuje się więc prawidłowością wykładni i stosowania prawa przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty. Stwierdzenie przewlekłości postępowania ma na celu jedynie przyspieszenie postępowania przez zdyscyplinowanie sądu, przed którym toczy się postępowanie objęte skargą, do podjęcia odpowiednich czynności. Natomiast w żadnym razie orzeczenie wydane w wyniku rozpoznania skargi nie może sugerować temu sądowi treści rozstrzygnięcia sprawy.

Niedopuszczalne jest również, aby w trybie skargi dotyczącej ochrony prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, sąd rozpoznający skargę dokonał merytorycznej oceny rozstrzygnięć sądu rozpoznającego sprawę co do istoty. Wynika to z art. 12 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość, zgodnie z którym zalecenia co do podjęcia odpowiednich czynności nie mogą wkraczać w zakres oceny faktycznej i prawnej sprawy. Przy rozpoznawaniu skargi na przewlekłość istnieje zatem ustawowy zakaz oceny prawidłowości stosowania prawa przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty. Zakaz ten jest stanowczy i wyraźnie określa granicę dopuszczalnej ingerencji sądu rozpoznającego skargę w postępowanie objęte tą skargą. Prowadzi to do wniosku, że jeżeli określona procedura nie przewiduje kontroli instancyjnej orzeczenia w sprawie głównej, to niemożliwie jest też przeprowadzenie oceny jego prawidłowości w trybie przewidzianym ustawą o skardze (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lipca 2005 r., III SPP 119/05). Przepisy ustawy o skardze na przewlekłość nie stwarzają bowiem nowego środka zaskarżenia orzeczeń sądowych.

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 395 § 1 w zw. z art. 397 § 1¹ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze

na przewlekłość orzekł, jak w sentencji. Na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość nakazano zwrócić ze środków Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz skarżącego 200 zł uiszczone tytułem opłaty od skargi.

sh

[r.g.]